

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Pénteken November' 28-dik napján, 1817-dik esztendőben.

Frantzia Ország.

A' Pairek' kamarájának számos követsége Nov. 14-dikén estvéli 8 órakor a' Király' eleibe menvén, azt ő Felsége a' trónusos szálában fogadta. Ezen követség a' Királynak azon heszédére vitt köszönő irást, mellyel ő Felsége Nov. 5-dikén a' két kamarák' üléseit kinyitotta. A' követség' Elölülője a' birodalom' Cancellariusa minekelötte ezen irást általadta volna felolvasta azt. Ez egy szép köszöntés. Így fordíthatjuk: —

„Király! A' Felséged' hüséges alattvalói a' Frantzia Pairek, eljöttek, hogy tiszteletjeknek 's hüséges engedelmisségeknek esztendőnként való adóját a' trónus' gráditssa' eleibe letegyék. Ők telyes mértékkal részt vettek azon örömben, mellyet Felségednek azon házosság' inneplésekor szükségesképpen érezni kellett, melly a' trónusnak új támaszokat ígért vala. Hasonlóképpen részt vesznek a' Felséged' kesergésében is egész nagyságaszerént; de a' melly kesergésnek tárgyában feltalálják ök az enyhítő reménységetis. A' Frantziak minden időben mint nemzeti jót mindent úgy néznek, valami tsak a' Felséged' Háza' állapotját erőssíti 's azt tartósítja. Király! Illendő vala, hogy az első keresztény Királyok' örököse, trónusára való visszaüléskor a' Szent Székkal való azon öszszetsatolódáson buzgóan iparkodják, melynek helyreállítását a' Vallás sürgetőleg kívánta, 's a' melynek hasznosságát maga a' Politika is meg

esmerni kéntelen, minthogy az, azáltal, hogy a' lelkiismeretbéli szabadságot fenntartja, elhárítja a' nyúghatatlanságokat. De illendő vala ám más felől az is, hogy a' Felséged' böltsessége a' Concor-datának megkötésekor ennek minden tizkelyeit a' mi régi Traditióinkal és mostani intézeteinkel egygyességbe helyeztesse. Felséged el nem felejtkezett arról, hogy Ősei között a' legkegyesebb, thronusa' privilegiumainak és a' Gallicana Szentegyház' szabadságainak legböltsőbb védelmezője volt. Egesz Fr. ország köszönetet teszen ezért Felségednek. Köszönettel tartozik ő azon iparkodásokért is, mellyeket a' Felséged' atyai gondoskodása az ő inségeinek enyhítettésekre fordított, mellyeket az 1816-dik esztendő mostoha időjárása' 's az aratásnak szük volta, a' hazára hoztak vala. Felségeddel egygyütt a' Pairek' kamarája is szerentsésnek tartja magát, azért, hogy ezen új inségek miatt tsak némelly kevés helyeken 's tsak kevés ideig zavartatott-meg a' közönséges tsendesség. Ennyi tsendesség ennyi szerentsétlenségek között legalább is szolgálhat a' nép' jó hajlandóságának 's a' Felséged Országlása' erősségének kettős bizonyosságául. Ha a' Felséged Királyi szíve illy méltóságosan bánkodik a' Frantziaországot terhelő inségekért, a' Felséged' alattvalói is részekről halgatva tudják szenvedni terheiket, hogy a' Felséged' szenvedéseit ne szaporítsák. De e' mellett szüntelenül elméjökben forgatják ám ök, hogy a' Monárkhákat a-

Felséged' Szövetségeseit, nagy lelkű politika tsatolta össze azon tudományok ellen, mellyek Európának egygyik végétől fogva a' másikkig, a' régi Uralkodó Házaikat, sőt az egész emberi nemzetet veszedelemmel fenyegették: oly bizodalom táplálván őket, hogy ugyan ezen Monárkhák nem fogják egy szempillantatnyi első számvetéseiknek azon nemes hasznokat feláldozni, mellyek mind ő hozzájuk mind Felségedhez méltóbbak, sőt kimondani mérészeljük, hogy méltóbbak azon Frantzia nemzethez is, melly minden virtusait a' szerentsétlenségek által való kísértetekben ismét feltalálván, *mind ez ideig nem morgott azért, hogy igen sok dilsösséggel büntetődne.* Ez a' nemzet napenként jobban által látja, hogy tsak egyedül a' Királlyal való belső öszszetsatolódás vethet véget az ő hosszas szenvedéseinek. A' nemzet' kívánsága kétségenkívül az, hogy a' Királyi hatalom által az erőszakoskodások ellen mindenek hathatósan oltalmaztassanak. Ennek a' hatalomnak erősnek kell lenni, hogy valósággal védelmezhesen mindeneket. A' Profoszos Itélőszéknek további fennállását már nem tartja Felséged szükségesnek. Sőt a' belső rendnek helyreállása azzal ketseget bennünket, hogy azon kevés szempillantatokig felfüggesztetett nemzeti egyéb szabadságokkal is nem soká élhetni fogunk, mellyek felől a' Frantzia nemzetet az a' *Constitutzió* bizonyossá tette, melly által Felséged a' Hatalom és Szabadság között bizonyos kifejezésekkel való határt szabott. Tsak a' belső egygyesség szülhet külső betsültetést. Midőn Európa bennünket a' mi igaz jussal bíró Királyunknak visszaadattatva lenni szemlél, semmit nem félhet egy bölts Constitutzió fundáltatott Monárkhiának jórendel való mozdulásaitól. Ehezképpest, kedvező környülállásoknak elkövetkezésekkel, Felségek egy törvényjovallást fog elintéztetni a' fegyveres seregek gyűjtetésére

nézve. Egy oly törvényt, melly a' katonák között tsak talentum és szolgálat béli külömbséget ismér, hevesen ohajt a' Fr: vitézség. Az életnek kiváltképpen ez a' pályája az, mellyen az egyenlő megtiszteltetést, egyenlő veszedelmekre való kitétetődés kívánnya. Király! a' múlt időnek szerentsétlenségei irtóztatók valának; a' jelenvalók még keservesek; a' jövődők, mellyekkel Felséged biztat bennününket, vigasztalók. Úgy vagy on igen is: hogy a' vallási igasságok a' magok megerőssödésének gyarapodása által erköltseinket tisztítani, társalkodási szokásainkat szelidíteni, 's azon szépnek principiumait elterjeszteni fogják, mellyeknek ök magok a' kútfői azon mesterségekben, mellyek a' békesség' szüleményei lévén, a' kipalléroztatott Státusoknak ékességül 's szükségüknek kielégítésére szolgálnak. Ki ne' bízna ezen reménségekhez midőn a' trónustól minden jók jönnek le 's azon Printz által mindenfelé kiterjesztetnek, kit Felséged a' maga fíjának nevez, és a' ki a' Felséged' nyájasságtól kapott nevezetet illy igen megérdemli. Ezen Printz mindenütt kinyilatkoztatja a' Felséged' gondolkodásait 's a' szeretetnek 's tiszteletnek azok a' megegyező bizonyosságai, mellyel ő a' maga útozásában mindenütt fogadtatik, Felségedet is hasonlóképpen illetik. A' gondolkodásoknak és principiumoknak azon egy trónus körül való ily megegyezése, legbátorságosabb kezessége annak hatalmának és boldogságának."

A' Király így felelt! — „Hathatósan megilletődtem azon gondolkodások által, mellyeket a' Pairek' kamarája' nevében tudtomra adátok. Valóságos megeelégedéssel szemlélem azt az egygyességet, melly a' törvényhozó hatalomnak külömbkülömb ágazatai között uralkodik 's Frantziaország' tsendességének 's boldogságának legbátorságosabb zálogául szolgál. Nem kevesebbé megilletődtem

azon részvétel által is, mellyet a' Pairek' kamarája az én idősb fiam' útozásának szerentsés következéseiből veszen. Remélem, hogy ezen kamara nem kevesebb készséggel osztozni fog azon örömben is, mellyet nékem az ő visszaérkezése okoz."

* * *

Párisban azolta, hogy az Angliai Koronaörökös Hertzegaszszony' meghalásának híre oda megérkezett, a' theátramokon egy Anglust se' láttak; az utzákon vagy egész fekete gyász ruhába öltözködve, vagy legalább karjaikat fátyollal keresztül kötve járnak minnyájan. Cambrai városában az Anglus fő hadi szálláson is nagy megilletődést 's kesergést okozott ez a' hír a' katonák között. Generálisokat, minden rangú tiszteket, sőt köz embereket, lehetett egyformálog könyvezni látni.

B e l g i u m

Hertzeg Broglie a' Genti Püspök közönséges hirdetés által meghivattatván, hogy a' Brüsszeli Esküttek' ítélőszéke előtt a' maga mentségére jelennyen-meg, ő ezen meghivattatás ellen *protestatziót* küldött oda, a' melly Amiens városából Oktober' 9-dikén dátáltatott. Panaszolkodik ezen protestálásában a' Püspök úr, hogy melly illetlen mód légyen az, mellyel véle bánnak. Felhozza a' maga védelmezésére a' Belgiumi Constitutziót is, melyben nyilvánosság kifejezésekkel meghatározatva van a' Romai Catholica vallásnak szabad gyakorlása Belgiumban. Tsudálkozik, hogy néki hibának tulajdonítják, hogy a' Pápával levelezett, mentségül az Anyaszentegyháznak tudományát 's a' Püspöki méltóság' kötelességeit hordván-fel. Hanem a' nevezett ítélőszék mind ezekre semmit nem ügyelvén, November' 8-dikán *per Contumaciam* ítéletet mondott a' Püspök úrra, melynek az a' foglalatja, hogy *deportáltassék*.

A' Genti Universitásban Nov. 4-dikén kinyitották a' Törvénytudománybéli letzkeket, melynek alkalmatosságával Professor Rickere arról tartott egy Deák Beszédet, hogy minémü tudományok kívántassanak-meg egy törvényes emberben. Kiáradáshoz hasonlító ékes szollással megmútozatta, hogy az egész Törvény tudomány nem elégséges, Litteratúrai, Philosophiai, 's Historiai segédek nélkül; sőt a' mi több, nagyon oda illik még ezen tudománybeli tehetségek mellé egy portziótska betsülletes *character* is. Prokátoroknak, Biráknak, 's általában vévén minden törvényes embereknek nem kevésbé megkívántatnak továbbá, mint az Orátor úr böltsen megmútozatta, a' mérséklettség, igazságszeretet, a' dolgok fenekére való belátás, és bátorság, a' végre, hogy a' tsalárdságnak kígyótekervényességgel biró útait észrevehessék, a' régalmazás szövevényeit széllyel téphessék, az erőszakoskodás ellen kikelni mérészeljenek, 's az igaz jusnak a' szabad akarat ellen való védelmeztetésében kemény gyámolúl szolgálhassanak. — Szép tudomány, de bajos a' praksisa.

Spanyol Ország.

A' *Párisi* újságlevelekben így irtak *Madridbol* Oktober' 28-dikán: —

„Az Orosz hadi hajók' csoportjának nem soká meg kell érkezni partjaink mellé. Annak vezére 's minden alája tartozó tisztek oly megkülömböztetéssel fognak itt fogadtatni, a' milyent egy véllünk barátságos Hatalmasságnak érdemekkel tündöklő hadi emberei várhatnak. Ezen hajós csoport 8000 emberekből álló fegyveres sereget vévén - fel nállunk, Déli Amérikába valamelyik tartományunk' számára viszi, de még nem tudjuk, melyiknek számára. Még eddig azon vezérnek neve is titokban van, a' ki ezen armádánkat kormányozni fogja. Az ehez tartozó lovasságnak nintsen lova: de készületet (oyerget kantárt 's a' többi) minden

ember két lóhozvalót viszen. Ágyut is sokat 's azoknak szolgálatjára nyoltz gyalog és két lovas Pattantyus Kompaniát visznek ugyan ezen hajók. Mind ezek a' környülállások eléggé mutatják, hogy semmi hadi fenyegetődzéseknek nintsen többé helye Spanyol és Portugallia országok között (mellyen annyival is kevesebbé kételkedhetünk már, midőn meghatározott módon irattatik az Amerikai levelekben, hogy a' *Brasiliai* Országlószerk kivitte Montevideóból azon Portugallus sereget, mellyet oda beszállított vala).

Spanyolországban a' dohány és portubák a' Státus' jövedelme lévén, oly kemény törvények alá van vettelve, hogy ha valakit rajta kapnak, hogy nem a' Királyi tubácfabrikákban készült tubákot szívü, nem tsak hogy 500 aranyokból álló büntetést tartozik azért fizetni, hanem, ha Királyi tisztségben van, tisztségéből is leteszik. Nem régen a' katonák nagyon üzni kezdvén az ezzel való tilalmas kereskedést, még Cigarrát is akartak betrafikálni; melynek verekedés lett a' következése, 's azt is okozta, hogy már most az ezen tilalmat illető legrégibb kemény törvényeket megújították.

(A' feljebb említett Orosz hajós csoport, a' melly öt linea és három fregát hajókból áll, November 4-dikén a' *Catagat* nevű tengeröbölbe megérkezvén, ott kemény szélvész által kezdett ide-'s-tova hanyattatni, melyre nézve a' *Rivefiördi* öbölbe a' Svétziai partok mellett vasmatskákön megállapodott; a' *Gothenburgban* lévő Orosz Konzul pedig minden szükséges intézeteket megtett a' végre, hogy a' hajók a' nevezett öbölben minden szükséges útravalóval újabban megrakodhassanak, sútjokat Spanyolország felé tovább folytathassák. A' Svétziai Országlószerk a' partokra minden felé szükséges parantsolatokat küldött volt el előre azeránt, hogy ha valahova ki találják

ezen hajók kötni, legnagyobb barátsággal fogadtassanak).

Nagy Britannia.

Említettük vala közelébbi levelünkben, hogy a' *Morning Chronicle* minémű megjegyzést intézett a' Koronaörökös Hertzegué' meghalálozásának alkalmaságával az Anglus nemzethez azeránt, hogy jó leszen, ha azok a' Királyi vérből való Printzek, a' kik még eddig nótelenségben éltek, megházasodnak 's az örökös következtetést bátorságosabb lábra állitják. —

Későbbre a' Ministeri Kurir is hozzá szollván ezen tárgyhoz, így beszéll eről a' maga Nov. 11-dikén kiadott levelében: — „Némelly emberek, úgy mond, kiket a' Koronaörökös Hertzegaszszonynak meghalálozása megrettentett, félelmeskedni láttatnak azeránt is, hogy ne talám a' Koronaörökös következtetés folytatkozást szenvedjen, 's jövendőben még valamelly idegen találjon a' trónusra ülni. Néküink, így folytatja szavait a' Kurir, ez a' félelmeskedés nem tsak idétlennek vagy időelőtt valónak, hanem illetlennek is látszik lenni. Monarkhánknek első szülött fija ugyan a' Károlina Printzaszszony' meghalálozása által magtalanná lett: de eljutott-é már a' mi több Printzeink közzül valamelyik arra az öregségre, hogy tölle semmi maradékot ne reménlhessünk? A' Yorki Hertzeg' házasságáról ugyan még eddig igaz, hogy e' magtalanúl maradt. De utánna következnek ám még a' Clarencei, Kenti, Susseksi, és Cambridgei Hertzegek. A' Kumberlandi Hertzeg pedig már házosságban él, 's gyanítani lehet, hogy gyermekei is lesznek. A' Királyi familia mellesteg való lineájába tartozik (a' Király' testvérének *Wilhelm Henriknek* a' fija, *Wilhelm Fridrik*) a' Gloucesteri Hertzeg is. A' legkevesebbé gyanítható dolgok közzé tartozik tehát az a' feltétel, hogy egy Országló páltza, a'

a' melynek ily sok kezezen kell még megfordúlni, éppen minden virag és gyümölcs nélkül maradhasson."

Londoni levelekben olvassuk, hogy a' Királyi Hertzegasszony hóltan született fia oly nagy 's oly formás volt, mint egy 10 napos gyermek, 's meggyőződéssel hiszik az Orvosok, hogy világra lett jövelele előtt csak kevés szempillantatokkal is életben volt. Születtetése után azonnal egy szobába vitettetvén minden eszközök által próbáltatott életre való hoztatása: de semmi próbatételnek nem lett semmi fogantja. A' Hertzegasszony' halála egyedül csak a' sokáig való kínos szenvedések miatt okoztatott ellankadásnak tulajdonított. Mesterségi eszközök által való éléshez nem folyamodtak az Orvosok, minthogy a' természetben elegendő erőt láttak lenni arra, hogy maga dolgozhassék. Eltemettetésének napja felől még bizonyost nem irtak: csak hirtelték, hogy 17-ikre vagy 18-ikra lett volna határozatva. A' bebalzsamoztatott test, atlatztzal bevonatott, mahoni-fából készült koporsóba, 's a' kis gyermek is ugyan olyan koporsóba helybeztetve fekszenek egy szobában egymásmellett. A' Régens Printznek a' Királyi méltóság, mellyet visel, nem engedi-meg, hogy leánya' temetésén jelen lehessen, hanem a' több Printzek mind jelen fognak lenni az első keservessel Leopold Printzel egyetemben.

A' *Londoni* újságokban egy hirdetést adatott - ki az Országlószék, melly szerént az az Anglus Oberster Báró *Eben*, ki a' Lisbonai özszeesküvésbe magát belé avatván azon országból örökre kitiltatott, ezen véttségéért a' Nagy Britanniai szolgálathol is kiszorittatott 's neve a' katonák könyvéből örökre kitöröltetett.

R o m a.

Innét ezeket írják Nov. 8-dikán: —

„Bonaparte *Lucian* ma reggel *Frescati* mellől az ő *Rufinella* nevű

mezei lakhellyéről familiájával egygyütt véletlenül és nagy hirtelenséggel vissza jött ide Romába, melyre a' következő történet adott okot. Monsignor *Cunco*, a' Rota' Auditora 's a' Bonaparte' familiának valami rokona, *Lucian* *Rufinella* laban meglátogatván, tegnap délutáni 4 órakor kiment sétálni *Tusculum* felé azoknak megnézésekre, kik ott holmi régiségeknek kiasásában foglalatoskodnak. Őtet ezen sétálásközben néhány útonállók megragadták, megverték, 's meg is sebesítették, 's azután affelett tanátskoztak, hogy megöljék-e vagy pedig magokkal elvigyék. Végre meghatározták, hogy egy ideig tartsák magoknál életben. Naplemente után félórával a' Bonaparte-familia vatsorához akarván ülni, *Cunco* nem jelent-meg; hova lett? hova lett? mindenek kérdezték, de senki nem mondhatott semmit. Az inasok a' kastély körül minden felé keresők fáklyákkal; némelyek elmentek *Tusculanum* felé is, 's nevét kiáltozták mint a' torkokon kifért. Ezen időközben a' tolvajok is közelgettek a' Bonaparte' lakhelye felé, 's ennek *Chatillon* nevű Titoknokját (kit kétségkívül magának Bonaparténak lenni gondoltak) előtalálván megfogták, 's ezt is elvitték; hanem Monsignor *Cunco* olyan szerentsés volt, hogy a' zsibongás közben a' tolvajok közül kimenekedett. Ma reggel olyan hír terjedett-el itt, hogy *Velletri* beli *Barbone* nevű igen híres tolvaj 27 társaival egygyütt tette a' Bonaparte házán ezen tsapást: hanem a' Bonaparte' tselédjei közül némelyek kik látták a' mezőn a' tolvajokat, azt erőssítik, hogy csak hét szegény, paraszt ruhás emberek lettek volna, kiknek még lábbeliek se volt, hanem kaptzát kötöttek talpjaik' alá. Éppen most azt beszélük, hogy a' tolvajok megtudván, hogy a' helyett, a' kit el akartak tsipni, csak a' Titoknokját tsiphették-el, beizentek, hogy ezt 3000 Romai tallérért kiadják.

Hayti (St. Domingo).

Innen a' Henrik Király Udv. újságainak némely darabjai nem régen megérkeztek Hamburg városába. Oly formára vágynak nyomtatva mint a' Párisi Monitör, 's meglehetősen jóságú papíron. Az első levél' homlokán látszik Haytinek tzimere, melly egy Phoenix. Ezt husz tsillagok és ilyen Frantzia irás veszik körül: *Az Isten, az én ügyem, 's az én kardom*; a' tzimert két koronás Oroszlányok tartják. Az újság' mottója ez: *Liberté, Independence, ou la Mort; L'union fait la force.* — Ezen újságdarabok közzül a' Függetlenség' 14-dik esztendejében Julius 10-dik napján költ darabban egyebek között a' következő tzikkely is elő fordul: —

„*Cap-Henryből* Jul. 9-dikén. Tegnap igen jó reggel bejött ő Felsége a' mi Felséges Fejedelmünk hintóban ide a' fő városba. A' hintóból kiszállván lóra ült ő Felsége 's a' katona ispotályoknak 's ezen fő városbéli egyéb intézeteknek megnézésére ment. Azután a' nemzeti iskolának 's a' tanulóknak megvizsgálására fordította figyelmetességét; az iskola' jó intézeteit 's a' tanuló' szorgalmatosságát nagy meglelégedéssel szemlélte. Estve visszatért ő Felsége Sans-Soucibe, a' magalahellyére. (A' Hayti béli nemzeti iskolák a' Lancasteri Anglus iskola' formájára 's módjára állítottak-fel, a' melly módnak tulajdonsága egy pár szóval abban áll, hogy magok a' gyermekek fordítottatnak egymásnak, tudniillik a' régebben-tanulók az ifiabbaknak, a' mi honnyi kifejezésünk szerint a' *Veteranusok* a' *Novitiusoknak* tanítására 's gyakorlására. A' Tanítóknak az Országlószék fizet, a' tanulók nem fizetnek. De ezen mód szerint kevés tanítómesterek kívántatnak. Egy mester elég 1000 gyermeknek. Nagyobbadon mindent a' gyermekek visznek véghez egymás között. A'

mester leginkább tsak felvigyázó. *Haytiben* már négy ilyen nemzeti iskola állfenn, úgy mint Cap-Henryben, Sans-Souciben, Port-de-Paisben, és Gonaivesben).“

A' Sans-Souciben lévő Királyi nyomtató mívhelyben ilyen Végzés jött ki: — „Henrik, isten' kegyelméből 's a' Státus Constitúciója által Hayti béli Király, etc. etc. Köszöntünk minden jelenlévőket és jövődöbélieket. Azon feladásnak megfontolása után, mellyet a' mi Státus és Titkos Tanácsasaink, az Ország' uradalmainak eladattatására nézve előnkbe terjesztettek, meghatároztuk és határozzuk: — I-ső Tzikkely. Az Ország' minden Uradalmi, valamint minden tzukor, kávé, gyapott, indigo, cacao plántaföldek, házak, mánufaktúrák, téglavető helyek, pálinkafőzők, 's általában vévén minden egyéb Uradalmak, a' többetigérőknek eladatnak — II-dik Tzik. Kivétettnek innét azon jószágok, mellyeket a' Korona, dotálás végett bír, valamint szintén azok az erdők, kastélyok, katonaépületek 's egyéb afféle intézetek, mellyekre a' Státusnak szüksége van; továbbá azoknak a' Haytibéli hazafiaknak sequestráltatott jószágaik, kiket az ellenség, mint a' függetlenség' és szabadság' oltalmazóit, innét hajdan elszállított (deportáltatott). Ezek tovább is a' finantziai és belső Ministeri felvigyázás alatt maradjanak.

A f r i k a.

Gibráltári levelek, mellyek Oktob. 20-dikán indultak, erőssitik, hogy Algiriából ismét egy prédáló hajós tsoport evezett-ki az Oceánusra. A' hadi hajók, mellyekből ezen tsoport áll, tsak kised szerűek, Korvette, Polacre, Brigg, és Schooner neműek, de számosak, mert heten vágynak. Mind mondják, *Tangernél* is két hasonló Algiriai prédáló

hajók állottak. Mondják, hogy egygyiken ezek között pestis uralkodik. Oly útasítás van elejükbe adattatva, hogy a' Pruszsus és Hamburgi hajókat vadászszák.

Spanyol Amerika.

Bámulással 's bánkódással olvassuk (így írnak Madridból) az itt kijövő Udvari újságban, hogy a' *Meksiből* érkezett tudósítások szerint, mellyek Aprilis' 8-dikáig történt dolgokrol beszélnek, ott még ma is oly felmérgezőléssel folytattatik külömbkülömb pontokon a' verekedés, hogy azt elég eleven színnel lerajzolni nem tudják a' Királyi vezérek, kiknek zászlóiktól még ugyan el nem pártolt a' győzelem, de nagyon véres. Több insurgens vezérek megvetették azon botsánal' jó téteményét, mellyet nékik a' Meksikói Vice-Király Don *Ruitz János* egy hosszú proklamátzióban ajánlott. Mikor valamely várat által engednek is az insurgensek, ha minden ágyuit ott hagyják is, de magok kegyetlen megátalkodással kivágják magokat a' Királyi seregek között. Azon insurgens vezérek között, kikre nagy jutalmat tett a' Vice Király, legnevezetesebbek, *Mina*, *Toyres*, és *Morena*.

'Sidók felszámláltatása.

A' minap *Bail* a' Zsidókról Párisban egy Munkát adott-ki, mellyben azoknak öszveséges számok is kitévődik. De ha tsak egy országnak tökéletes Statisztikai leírásában is olly sok nehézségek vannak, hogy a' hibázás szinte elkerülhetetlen: mennyivel bajosabb az egész föld kerek-

ségén széllyel hintve lévő Zsidóságot egész bizonyossággal felszámlálni? Azért azonban lássuk mint vetette azokat öszve az említett Iró. Teszi ő: a' *Lengyel Országi Zsidók*' számát (az 1772 diki felosztás elő) 1 millióra; Az *Oroszbirodalomban Moldáviában*, és *Valachiában* 200,000-re, minden Német Tartományokban 500,000-re; *Belgiumban* 80,000-re; *Svédziában* és *Dániában* 5,000-re; *Frantzia Országban* 50,000-re; *Angliában* 50,000-re, melly számban már az a' 12 ezer is benn van, kik magában *Londonban* tartózkodnak; *Olasz Országban* 200,000-re; *Spanyol Országban 's Portugaliában* 10,000-re; az *Északi Amerikai Egyesült Státusokban* 3,000-re; minden *Ásiai Európai*, és *Afrikai* Mahumed' Valláson lévő Tartományokban 4 millióra; *Persiában* és *Ásiának* egyéb részeiben 500,000-re, — mind öszve az egész Világon 6 millió 598,000-re. De legalább is 7 millióra lehet az ő számokat tenni, mellyet ha így megállapítunk, *Lengyel Országgra* 7 milliónak 7-ted része; *Német Országgra* annak 14-ed része esik. *Északi Amerikában* eddig az ideig a' több helyekhez képest legkevesebben vannak-

B é t s.

Holnap ugymint November 29-dikén ismét tíz millió papiros pénzt égetnek-el a' Glaszin lévő elégető házban, melly summa az 1816-dik esztendőben Oktober' 29-dikén költ Felséges Patens' által kinyitott, Conventziós pénzben 5 per Centes, önként való költsönözés útján gyült-be.

S z á z forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Nov. 25-dik napján 300 $\frac{1}{4}$ — 26-dikán 301 — 27-dikén 303 $\frac{1}{2}$ — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Pest. — A' Nemzeti Muzeumban a' folyó November' 23-dika vala arra határozatva, hogy azon jutalmak, mellyeket Nagy Méltóságú Puchói *Marczibán István* Cs. Kir. Belső Titkos Tanácsos úr esztendőnként a' legjobb Magyar Könyvekért rendelt, legelőször kiosztattassanak. Nemzeti Literaturánknak ezen első innepét Nádor Ispány ő Cs. K. Fő Herczegasége egész méltósággal kívánta végbevitetni. Ő Cs. Fő Herczegaségének személyét N. Mélt. Ürményi József Ország Birája fogja viselni. A' megjutalmazandó Irók: T. Virág Benedek Ur, és T. Pethe Ferencz Ur. —

Budán. — A' Nagy Mélt. Magyar K. Helytartó Tanácsnak eddig volt Protocollistáját, 's Ungvár Vármegye Tábla Biráját Tek. *Gyöngyösi László* urat közönségesen esmert tudománya, készsége, és hosszas szolgálata tekintetéből az ugyan azon Nagy Mélt. Törvényszéknél csak mostanában üressen maradt Titoknoki hivatalra kinevezni kegyelmesen méltóztatott Fels. Urunk.

Nyitrából az élelemre tartozó dolgoknak folyóárrokról így irnak. Naponként meggy felfelé, nem hogy alászállana az életnek árra itt. A' Buzának Posoni Méreje 11—12 for.; a' rozsnak Méreje 7—8; az Árpának 5—6; zabnak 2—3 $\frac{1}{3}$ forint; — a' Marhahus' fontjának árra 18 kr. Egy Akó fehér bor *Nyitra* körül 8—12 forint. Ámbár a' terméshez, és reménységhez képest még ez is sok: de csak ugyan istenesebb, mint a' mesterségi portékáknak kelőárrok, mellynek naponként fellyebb való hágását, vagy egyéb dolgoknak oltsodása mellett mind csak azon állapotban való maradását, itt sem tudja megegyeztetni a' gondolkozó közönség,

mint ezt a' Posoni Deák újság elég világosan előadja. Minthogy azonban ez olyan dolog, mellynek eligazítása tsupán csak az időtől magától függ: tehát jobb csak erre bizni azt.

* * *

A' Nemzeti Gazda' TT. Pártfogóihoz.

Alatt megnevezett, ditsőségemnek tartván azt, hogy kedves Nemzetünk' iparkodóbb Mezei-gazdáinak ismét szívesen szolgálhattam jutalom nélkül, annyiban, a' mennyiben tehetségemtől kitelhetett: a' jövő 1818-adik esztendőre is, mely a' N. Gazda' életének 5-ödik esztendeje, reménység' fejében, ugyanezt ígérem. Hogy tulajdon tsekély vagyonomnak nagy fogyatkozása nélkül szolgálhattam; ezt, némely tehetősebb buzgó Hazafiaknak köszönöm: mert ha a' Fizetők' számát nézzük; tulajdon költségemet a' N. Gazdára, kiki nagy summára számálhatná. Nyóltz-száz Fizetővel nem gyönyörködtethetem magamat; hanem ennek mintegy negyed-részevel (de a' mellynek ismét egy-negyed-része, ekkorig még meg nem fizetett) ditsékedhetem. Gönyörködöm e' mellett abban, hogy ennyi Előfizető mellett is, több buzgó Olvasóm van ezernél.

A' kinek tehát ezután is tettzik a' Nemzeti Gazda' Híradásait olvasgatni; ne sajnáljon egész esztendőre 16, félre pedig 9 forintot, vagy hozzám, vagy a' ts. k. Pesti Posta hivatalhoz útasítani. Hitelben többé senkinek nem szolgálhatok. — Nevezetes dolog az, hogy a' Nemzeti Gazda' létét 100 Magyar között, még máig is alig tudja egy. Ha ez az Egyegy, 99-nek tudtára adná; reménylhető, hogy az Olvasók' száma meglehetősen szaporodna.

K. Sz. Pethe Ferentz.